

Klik op een
schuingedrukt
woord voor uitleg

REGULIER ONDERWIJS

Dove en slechthorende kinderen gaan vaak naar de reguliere basisschool. In Nederland geldt de [wet op passend onderwijs](#). De wens is dat zoveel mogelijk kinderen naar de reguliere basisschool kunnen gaan. De klassen bestaan vaak uit 20 tot 30 leerlingen. Er is één *leerkracht* per klas. Soms is er een klassenassistent. Als je kind meer ondersteuning nodig heeft, dan is de *basisondersteuning* op school of de extra ondersteuning vanuit het Samenwerkingsverband (SWV) soms voldoende. Een deel van de kinderen krijgt een [ondersteuningsarrangement](#) vanuit het speciaal onderwijs voor dove en slechthorende kinderen. Dan komt er een *ambulant begeleider* of *ambulant dienstverlener* bij je kind op school.

Ben je benieuwd waar je op kan letten wanneer je dove of slechthorende kind naar het regulier onderwijs gaat? Bekijk dan ervaringen van gezinnen in de digitale routekaart [Het kompas naar de klas](#). In deze routekaart komen ook *professionals* aan het woord die in het regulier onderwijs werken, zoals *leerkrachten* en een ambulant begeleider. Ook [in dit filmpje](#) kun je een ervaringsverhaal bekijken van een moeder met twee dove kinderen in het regulier onderwijs.

Foto: Monkey Business Images (z.d.). Canva.com

ONDERSTEUNINGSARRANGEMENT

Een deel van de dove en slechthorende kinderen krijgt een *ondersteuningsarrangement* vanuit het speciaal onderwijs voor dove en slechthorende kinderen. Dan komt er een *ambulant begeleider* ¹² bij je kind op school. De ambulant begeleider ondersteunt de *leerkracht* en het team. Hij of zij geeft informatie over doofheid en/of slechthorendheid en over wat jouw kind nodig heeft in de klas. Er worden samen met jou, je kind en de school afspraken gemaakt over de begeleiding. Er zal besproken worden of er een *ondersteuningsvraag* van school is en welke hulp je kind nodig heeft bij zijn/haar *onderwijsbehoefte*.

Er zijn vier onderwijsinstellingen die ambulante begeleiding verzorgen aan dove en slechthorende kinderen in het regulier onderwijs:

[Kentalis](#)

[Auris](#)

[VierTaal](#)

[Vitus Zuid](#)

WAT ALS MIJN KIND EEN ONDERSTEUNINGSARRANGEMENT HEEFT GEKREGEN?

Dan krijgt je kind een ambulant begeleider toegewezen. Die neemt contact op met school en met jou. School en de ambulant begeleider stellen een [ontwikkelperspectiefplan](#) (OPP) op. Daarin staat:

- wat je kind nu kan en moeilijk vindt.
- wat je kind gaat leren.
- op welke manier je kind ondersteuning krijgt.
- wat je kind kan als het van school af gaat.

School stemt met jullie af aan welke doelen school werkt en hoe. Het is belangrijk dat school het OPP tenminste één keer per jaar met ouders evalueert.

TIPS:

- Siméa geeft meer informatie over [een OPP-gesprek](#).
- Ouderverenigingen FODOK en FOSS hebben de folder gemaakt '[Doe meer met het OPP!](#)'.
- [Dit document](#) gaat over het werken met het OPP in het regulier en speciaal onderwijs.
- Een [format van een OPP](#) vind je op de website van Balans.

1. Met ambulante begeleiding in dit document wordt de begeleiding binnen het onderwijs bedoeld.

2. Niet binnen alle ZG-organisaties wordt gesproken over ambulante begeleiding, de term ambulante dienstverlening wordt ook gebruikt. Hiermee wordt hetzelfde bedoeld.

TAKEN VAN EEN AMBULANT BEGELEIDER

Voor elk kind zal er een eigen vorm van ondersteuning nodig zijn; de één meer op het gebied van schoolse vakken en de ander bijvoorbeeld meer op het meedoen in de groep. De ambulante begeleider bepaalt eerst de *onderwijsbehoefte* van je kind en vertaalt dit naar een onderwijsaanpak door:

- ✓ Het bekijken van de gegevens over je kind;
- ✓ Het bekijken van je kind in de klas;
- ✓ Het op een rij zetten van de vragen en moeilijkheden die zijn ingebracht door jou en je kind, door de *leerkracht* en collega's (*remedial teacher, intern begeleider*), en door andere organisaties;
- ✓ Het bespreken van het *ondersteuningsplan* met alle mensen die te maken hebben met je kind.

De taken van een ambulante begeleider kunnen daarnaast bestaan uit:

- ✓ Het voeren en uitwerken van *voortgangsgesprekken*;
- ✓ Het adviseren van de school over de aanpak en hulpmiddelen;
- ✓ Het geven van informatie over *wettelijke regelingen* zoals *indicatiestelling, gebruik van gelden, aanvragen van hulpmiddelen, diensten, onderwijsmogelijkheden* en *dispensatie- en compensatiemogelijkheden*;
- ✓ Het geven van persoonlijke begeleiding aan *leerkrachten*;
- ✓ Het inzetten of zelf ontwikkelen van programma's en *methodieken* die in de les gebruikt kunnen worden bij de aanpak van problemen;
- ✓ Het adviseren van ouders en leerkrachten over de mogelijke *pedagogische* en *didactische* aanpak;
- ✓ Het ondersteunen van de leerkracht bij het maken van het *ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)*;
- ✓ Het bespreken van het OPP met ouders en school;
- ✓ Het mogelijk verzorgen van de overgang naar een andere school;
- ✓ Het bieden van ondersteuning bij *herindicatie* van een *arrangement*.

Ambulante begeleiders zijn niet allemaal specialist op het gebied van ondersteuning aan dove en slechthorende kinderen. Vraag altijd naar iemand die kennis heeft van deze specifieke doelgroep. De ouderverenigingen FODOK en FOSS hebben in 2014 op basis van ervaringen van ouders [een checklist](#) opgesteld. Deze checklist heeft als doel om de onderwijsondersteuning vanuit de ambulante begeleiding aan dove en slechthorende leerlingen in het regulier onderwijs te verbeteren.

ZONDER ARRANGEMENT NAAR SCHOOL

Sommige dove en slechthorende kinderen kunnen zonder extra hulp goed meekomen op school. En als je kind meer ondersteuning nodig heeft dan is de *basisondersteuning* op school of de extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband (SWV) soms voldoende. Een ondersteuningsarrangement vanuit het speciaal onderwijs voor dove en slechthorende kinderen is daarom niet altijd nodig. Lees meer hierover [in dit document](#).

MEDIUMSETTING

Op sommige reguliere scholen in Nederland zitten meerdere slechthorende en dove leerlingen samen op dezelfde school. Dit heet een mediumsetting. De slechthorende en dove kinderen volgen het reguliere lesprogramma in een reguliere klas. Daar kunnen de leerlingen veel aan elkaar hebben en daar zijn ook gebaarvaardige medewerkers en is extra aandacht voor communicatie, identiteit en Doven-/slechthorendencultuur. Voor deze vorm van onderwijs is een ondersteuningsarrangement nodig. In december 2023 bestaan twee reguliere scholen met mediumsetting voor dove en slechthorende leerlingen; OBS De Bolster (Kentalis) en OBS De Kleine Dichter (Auris).

HULPMIDDELEN EN AANPASSINGEN

Voor veel dove en slechthorende kinderen zijn hulpmiddelen en aanpassingen op school noodzakelijk. Je kind heeft hier ook [recht](#) op. Een *leerkracht* moet weten hoe de hulpmiddelen ingezet kunnen worden en hoe deze werken. Verder mag je verwachten dat de leerkracht rekening houdt met de *behoeften* van je kind, zoals rustig praten, geduld hebben en je kind aankijken bij uitleg. Ook zal de juiste plek voor je kind in de klas gevonden moeten worden, waarbij gelet moet worden op het licht en de akoestiek in de klas en op de (*sociale*) *interacties* met klasgenoten. Een *ambulant begeleider* of medewerker van een *onderwijsinstelling* voor dove en slechthorende kinderen kan hier advies over geven.

Enkele hulpmiddelen en aanpassingen voor een slechthorend of doof kind in een reguliere klas zijn:

SOLO-APPARATUUR

Solo-apparatuur is een speciaal hoorhulpmiddel dat de spraak harder kan laten klinken. Bij solo-apparatuur heeft de spreker (bijvoorbeeld de leerkracht) een microfoon en je kind een ontvanger. De spraak van de leerkracht komt dus direct in het oor van je kind via de hoortoestellen. Ook kan de spraak worden doorgegeven aan de ontvanger van een cochleair implantaat of botverankerd hoortoestel. Bij het gebruik van solo-apparatuur is het belangrijk dat je kind goed met de apparatuur leert omgaan. Meer informatie over solo-apparatuur is te vinden op [Hoorinfotheek](#) en [Solo apparatuur - Hoorzaken](#).

VISUALISEREN

Dove en slechthorende kinderen hebben veel aan het *visualiseren* van de uitleg. Hierdoor zal de lesstof makkelijker en sneller onthouden worden. Door de lesstof *visueel* te maken en in één overzicht te plaatsen, krijgt je kind overzicht en inzicht. Denk hierbij aan het gebruiken van foto's, plaatjes en pictogrammen.

TOLKEN OP SCHOOL

Je kind kan een tolk Nederlandse Gebarentaal (NGT), Nederlands ondersteund met gebaren (NmG) of schrijftolk gebruiken in verschillende reguliere onderwijsvormen, van basisonderwijs tot hoger onderwijs. Tolksituaties in het onderwijs lijken vaak op elkaar, maar een tolk op een basisschool zet je anders in dan op een middelbare school. [Hier](#) lees je alle informatie voor het inzetten van een tolk in het onderwijs.

UITLEG BIJ *SCHUINGEDRUKTE WOORDEN*

- **Ambulant begeleider / ambulant dienstverlener:** Iemand die het kind en de leraar/lerares helpt op school.
- **Arrangement:** Een pakket van ondersteuning op school voor jouw kind. Dit kan een onderwijsarrangement of ondersteuningsarrangement zijn.
- **Basisondersteuning:** De minimale hulp die gegeven wordt.
- **Behoeft(e) (hebben aan):** Wat iemand nodig heeft of wil hebben.
- **Compensatie:** Vergoeding.
- **Didactisch:** Manier van lesgeven.
- **Dispensatie(mogelijkheden):** Iets mogen doen wat volgens de regels niet zou mogen. / Iets niet hoeven doen terwijl dat van de wet wél moet.
- **Gebruik van gelden:** Hoe het geld van de overheid uitgegeven kan worden.
- **(Her)indicatie:** Het (opnieuw) vaststellen wat het kind nodig heeft.
- **Indicatiestelling:** Vastgesteld wat het kind nodig heeft.
- **Instelling:** Organisatie (bijvoorbeeld een school).
- **(Sociale) interactie:** De reactie van de ene persoon op de andere persoon.
- **Intern begeleider:** Iemand die bij de school hoort en helpt op de school.
- **Leerkracht:** Juf, meester, leraar of lerares.
- **Methodieken:** De verschillende manieren die gebruikt worden om kinderen dingen te leren.
- **Ondersteuningsvraag:** Vraag over hulp, hoe de hulp het beste gegeven kan worden. Dit is meestal een vraag van de school aan de ambulant begeleider.
- **Onderwijsbehoefte:** Wat het kind op school nodig heeft.
- **Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP):** Een beschrijving van de doelen die het kind op school kan halen.
- **Pedagogisch:** Wat te maken heeft met opvoeding.
- **Professional:** Iemand die voor zijn werk veel weet over een speciaal onderwerp.
- **Remedial teacher:** Iemand die op school kinderen helpt die moeite hebben met leren.
- **Visueel/visualiseren:** Kunnen zien / wat te zien is.
- **Voortgangsgesprek:** Een gesprek over hoe het gaat of verder gaat.
- **Wettelijke regelingen:** Afspraken die zijn geregeld in de wet.